

ANGIELSKIE PRZEKŁADY POLSKIEGO KODEKSU SPÓŁEK HANDLOWYCH 2001

PORÓWNANIE, OCENA I WNIOSKI DLA TŁUMACZY

Piotr Tomasz Żebrowski

Autor jest anglistą, tłumaczem tekstów naukowych i prawniczych, starszym wykładowcą w Szkole Tłumaczy i Języków Obcych UAM w Poznaniu oraz członkiem zwyczajnym PT TEPIS i członkiem rzeczywistym STP. Publikował w „Lingua Legis” nr 1 i 9.

1. **Materiał porównawczy.** Tytuł I. Przepisy ogólne (Art.1-21) Kodeksu spółek handlowych (KSH) w następujących przekładach:

- 1.1. POLISH COMMERCIAL COMPANIES CODE. Bilingual edition Polish-English. Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2001. Tłumaczenie: Katarzyna Michałowska ("**Beck**")
- 1.2. THE POLISH CODE OF COMMERCIAL PARTNERSHIPS AND COMPANIES. 2nd edition. TEPIS Publishing House, Warsaw 2001. Tłumaczenie Elżbieta Gołębiowska i Anna Setkowicz-Ryszka. English Language Consultant: Philip Earl Steele ("**TEPIS**")
- 1.3. CODE OF COMMERCIAL COMPANIES. KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH. Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE, Kraków 2002. Tłumaczenie Renata Bem, Ewa Kucharska, Joanna Marynowicz, Agnieszka Mączka. Konsultant językowy: John Wójtowicz ("**Zakamycze**")

2. **Metodologia.** W artykule przyjęto model pragmatycznego tłumaczenia terminów prawnych D. Kierzkowskiej (2002, rozdz. 3). Wprowadzie model dotyczy jedynie tłumaczenia terminów prawnych, w niniejszym artykule został on rozciągnięty na inne poziomy analizy języka. Takie poszerzenie zakresu analizy i uwzględnienie budowy tematycznej tekstu jako całości pozwoliło pełniej ocenić i porównać jakość omawianych przekładów.

2.1. **Imperatyw odbiorcy.** Zgodnie z zaproponowaną metodologią w pierwszej kolejności należy określić imperatyw odbiorcy, czyli ograniczenia swobody tłumacza ze względu na przeznaczenie przekładu. Polega to na znalezieniu odpowiedzi na takie pytania jak: Dla kogo przeznaczony jest przekład? Do czego będzie służył jego użytkownikom? Czy przekład jest produktem tłumaczenia ewidentnego, czy ukrytego (J. House 1997, Kielar 1998)? Czy mamy do czynienia z odbiorcą bliskim, czy dalekim (Kierzkowska 2002:97 -98)?

2.1.1. Angielski przekład KSH może być przeznaczony dla cudzoziemskich biznesmenów prowadzących interesy w Polsce, ich radców prawnych lub menadżerów koncernów ponadnarodowych zasiadających w zarządach polskich oddziałów takich koncernów. Osoby te często nie są rodzimymi użytkownikami języka angielskiego, a jedynie posługują się „angielszczyzną międzynarodową”. Przekład KSH będzie służył im w codziennym zarządzaniu i podejmowaniu decyzji, gdyż np. spółki, którymi zarządzają działają w polskich realiach i podlegają polskiemu prawu. W takiej sytuacji angielski przekład KSH będzie raczej produktem tłumaczenia ewidentnego (*overt*), mimo że oryginał i przekład pełnią w zasadzie tę samą funkcję. W obu przypadkach teksty polski i angielski KSH są nośnikami norm prawnych, którym podlegają ich czytelnicy. Zwykle przy tłumaczeniu tekstów prawnych, przekład pełni inną funkcję niż oryginał, raczej tylko informacyjną. Oczywiście tekst polski jest jedynym tekstem oficjalnym/urzędowym, wyrosłym z polskiej kultury prawnej i adresowanym przede wszystkim do Polaków, niemniej jednak przekład angielski jest jedynym tekstem z jakiego anglojęzyczny menedżer może wyczytać normy prawne, którym podlega on lub jego spółka działająca w Polsce. Tłumaczenie tekstu prawnego/ustawowego zawsze będzie bardziej ewidentne niż ukryte, bo oryginał jest owocem jednego, konkretnego systemu prawnego, co jest ewidentne od „pierwszego wejrzenia”. W przypadku tu opisanym mamy więc do czynienia z odbiorcą bliskim [D.Kierzkowska 2002: 97].

2.1.2. Przekład KSH może ewentualnie być przeznaczony dla zagranicznych jurystów zajmujących się gromadzeniem danych o różnych systemach prawnych i ich porównywaniem. Aczkolwiek, jest raczej mało prawdopodobne by opublikowane drukiem w Polsce angielskie przekłady KSH były świadomie przeznaczone dla takiego użytkownika i miały za cel jedynie informowanie czytelnika o pewnym wycinku polskiego prawa. Chociażby dlatego, że takich „dalekich” odbiorców jest raczej niewielu i publikowanie przekładów prawa polskiego tylko dla nich byłoby nieopłacalne.

2.2. **Imperatyw uzusu terminologicznego.** W zakresie materiału porównawczego nie stwierdzono istnienia uzusu międzynarodowego. W odniesieniu do terminów odnoszących się do spółki akcyjnej jest wysoce prawdopodobne, że ze względu na istnienie projektu rozporządzenia UE o spółce europejskiej taki zastany uzus istnieje w odniesieniu do niektórych terminów. Projektowana spółka europejska ma formę spółki akcyjnej, a przepisy nowego KSH były dostosowywane do ustawodawstwa unijnego (Świątlińska 2002: 32). Tak więc może zachodzić tu przypadek z tłumaczeniem na angielski czy inne języki unijne polskiego kodeksu celnego opisywany przez D. Kierzkowską (2002: 99-100). W badanej próbie omawianych przekładów nie udało się jednak znaleźć żadnych przykładów takiej sytuacji. W stosunku do niektórych terminów istnieje zapewne

translacyjny uzus lokalny, aczkolwiek nie należy do niego przywiązywać zbyt wielkiej wagi. Raczej trzeba przyjąć, że to przekład, szczególnie dwujęzyczny i opublikowany w znaczącym nakładzie przez uznane wydawnictwo, ustanawia uzus translacyjny.

- 2.3. **Strategia tłumaczenia.** Ze względu na to, że w przypadku tłumaczenia KSH na angielski mamy do czynienia z odbiorcą bliskim, tłumacz powinien zastosować ekwiwalencję denotacyjną (zorientowaną na język i kulturę języka źródłowego) i trzymać się konsekwentnie raz dokonanego wyboru na wszystkich poziomach analizy języka.

3. Ocena porównywanego materiału

3.1. Oznaczenia:

KSH. Tytuł. "Kodeks spółek handlowych".

Beck: Polish Commercial Companies Code

TEPIS : The Polish Code of Commercial Partnerships and Companies

Zakamycze: Code of Commercial Companies

PTŻ: Propozycja autora artykułu.

Ponieważ język angielski nie ma, w przeciwieństwie do polskiego, hiperonimu na oznaczenie obu rodzajów spółek wydaje się, że lepszym rozwiązaniem jest to zastosowane przez **TEPIS**, tzn. użycie obu hiponimów łącznie oddających zakres polskiego terminu „spółka”. Pozostałe przekłady są skazane albo na niekonsekwencji terminologicznej polegającej na stosowaniu terminu *company* raz w znaczeniu „spółka” a innym razem „spółka kapitałowa”, albo na tworzenie tautologizmu *capital company*. Ponadto przekłady tytułu u **Becka** i **Zakamycza** mogą wprowadzić w błąd nieorientowanego anglojęzycznego czytelnika sugerując, że Kodeks dotyczy tylko spółek kapitałowych.

- 3.2. **Układ tekstu.** Wszystkie przekłady zachowały konsekwentnie układ i hierarchię jednostek podziału tekstu zgodnie z polskimi zasadami techniki prawodawczej. Tym samym na poziomie całości tekstu mamy do czynienia z orientacją na język źródłowy (denotacyjną) we wszystkich trzech przekładach.¹ W przekładzie **TEPIS**-u występuje pewna niekonsekwencja, gdyż odsyłając do jednostki podziału tekstu oznaczonej znakiem § używa on słowa *paragraph*, gdy tymczasem znak § po angielsku nazywa się *section mark/sign*. Nie sądzę jednak by mogło powodować to jakies nieporozumienie.

3.3. Ekwiwalencja na poziomie tekstu. Struktura informacyjna zdania, temat/ remat. Spójność tekstu.

KSH Art. 2. W sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. (...)

Beck: Art. 2. The matters defined in Art. 1 § 1 which are not regulated in this Act shall be governed by the provisions of the Civil Code.

TEPIS: Art. 2. The provisions of the Civil Code shall apply to any matters specified in Article 1, paragraph 1 not regulated in this Act.

Zakamycze: Art. 2. All matters set forth in Article 1 § 1 which are not regulated in this Act shall be governed by the provisions of the Civil Code.

KSH Art. 11. § 2. Do spółki kapitałowej w organizacji w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące danego typu spółki po jej wpisie do rejestru.

Beck: Art. 11. § 2. The provisions on the given type of company after its registration in the register shall apply *mutatis mutandis* to matters relating to the capital company in organisation which are not regulated in the law.

TEPIS: Art. 11. § 2. In matters not regulated in this Act, the provisions concerning a given type of company after its entry into the register shall apply accordingly to a company in organization.

Zakamycze: Art. 11. § 2. All matters of a company in organisation which are not regulated by the law shall be governed accordingly by provisions concerning a given type of a company after its registration in the register.

¹ Gdyby przyjęto orientację konotacyjną, to należało by zastosować zwyczaj angielski: 1st division – section; 2nd division – subsection; 3rd division – paragraph, subparagraph, etc. Zamiast znaku § angielskie teksty prawne używają skrótu „s”.

Żaden przekład nie zachował w art. 11 § 2 szyku informacyjnego oryginału, powodując pewną niespójność tekstu docelowego. Nie przypadkiem bowiem w oryginale, wszystkie trzy paragrafy tego artykułu mają spółkę kapitałową w organizacji w pozycji tematu. Ponadto w przekładach **Becka** i **Zakamycza** występuje poważna niekoherencja spowodowana rozbieżnością w rozumieniu zwrotu „w ustawie” — czy chodzi o KSH, czy o inny akt prawny rangi ustawowej, który ewentualnie może tu mieć zastosowanie. W tłumaczeniu art. 2 wszystkie trzy przekłady są zgodne: w oryginale chodzi o KSH. Natomiast w tłumaczeniu art. 11 § 2 już takiej zgodności nie ma. Wydaje się, że to przekład **TEPIS-u** ma rację w tym względzie. Winą za powstanie tej rozbieżności należy do pewnego stopnia obarczyć ustawodawcę, który w „słowniczku” zawartym w art. 4 nie dał wyjaśnienia co oznacza określenie „w ustawie”. Zob. także Art. 17 §1, Art. 18 § 2, Art. 19.

PTŻ: Art. 11. § 2. A company in organization, in matters not regulated herein, shall be governed accordingly by provisions on a given type of company after it has been entered into the register.

KSH Art. 13. § 1. Za zobowiązania spółki kapitałowej w organizacji odpowiadają spółka i osoby, które działały w jej imieniu.

Beck: Art. 13. § 1. The company and the persons who acted in its name shall be liable for the obligations of the capital company in organisation.

TEPIS: Art. 13. § 1. The liability for obligations of a company in organisation shall be borne by the company and the persons that acted in its name.

Zakamycze: Art. 13. § 1. Liability for obligations of a company in organisation shall be borne by the company and the persons who acted in its name.

Przekład Becka niepotrzebnie odwraca szyk informacyjny zdania powodując przez to niespójność.

KSH Art. 14. § 2. W przypadku gdy wspólnik albo akcjonariusz wniósł wkład niepieniężny mający wady, jest on zobowiązany do wyrównania spółce kapitałowej różnicy między wartością przyjętą w umowie albo statucie spółki a zbywcą wartością wkładu. Umowa albo statut spółki może przewidywać, że spółce przysługują wówczas także inne uprawnienia.

Beck: (...) The articles of association or statutes may provide that the company shall also have other rights.

TEPIS: (...) The company deed or articles may also foresee that in such case the company shall have different rights.

Zakamycze: (...) The articles of association or the statutes of the company may provide that, in such circumstances, the company shall also have other rights.

Przekład **Becka** nie użył żadnego zwrotu łączącego, co powoduje że drugie zdanie tego paragrafu nie wiąże się logicznie z pierwszym. Ponownie powstaje niespójność i niejasność czy spółka ma także inne prawa tylko w przypadku wniesienia wadliwego udziału przez wspólnika, czy w każdej innej sytuacji.

Użyte w przekładzie **TEPIS-u** słowa *foresee* i *different* sprawiają wrażenie „podejrzanych” kalek semantycznych, (wydawałoby się, że wszędzie poza angielszczyzną UE czyli tworem sztucznym czasownik *foresee* oznacza tylko „przewidywać przyszłość, jasnowidzieć”, a *different* to jednak „różny” a nie „inny”), chociaż według konsultanta języka angielskiego TEPIS-u, Philipa Earla Steele’a, mają pełne potwierdzenie użycia w tekstach normatywnych.

3.4. Ekwiwalencja tekstowo-normatywna

KSH Art. 3. Przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób.

Beck: In an agreement for a commercial company, the partners or shareholders undertake to pursue a common goal by making contributions and, where so provided in the articles or the statutes of the company, by other joint action.

TEPIS: ...shall undertake...

Zakamycze: ... shall agree...

Czy tekst tego przepisu stanowi opis rzeczywistości (tryb oznajmujący – **Beck**), czy stanowi normę prawną nakazującą (modalne *shall* – **TEPIS/Zakamycze**)? Trudno rozstrzygnąć tę kwestię jednoznacznie, lecz wydaje się, że to **TEPIS** i **Zakamycze** mają rację.

KSH Art. 6 § 5. ...nie może wykonywać praw z akcji...

Beck: may not exercise the rights attached to shares

TEPIS: cannot exercise the rights attached to shares

Zakamycze: must not exercise the rights attached to shares

Funktor normotwórczy *must not* nie jest używany w angielskich normach zakazujących (zob. B. Kielar i J. Miller 1992: 44, zob. także art. 14 § 1 w przykładzie **Zakamycza**).

3.5 Ekwiwalencja frazeologiczna.

KSH Art. 6 § 1. ...pod rygorem zawieszenia wykonywania prawa głosu z akcji albo udziałów...

Beck: ...or else the exercise of the right to *vote with the shares...

TEPIS: ...under pain of the suspension of the voting rights attached to the shares

Zakamycze: ...otherwise its voting rights attached to the shares...

W przykładzie **Becka** pojawia się błędna kolokacja – kalka semantyczna; tymczasem przykłady z *Black's Law Dict.*: „the shareholder's right to vote his stock in the affairs of his company” i NSOED: “vote (v.t.) exercising the voting rights of (shares)” pokazują jaka jest możliwa i właściwa kolokacja:

PTŻ: ...suspension of the right to vote shares...

TEPIS i **Zakamycze** zorientowane są na język źródłowy, co nie dziwi w przypadku **TEPIS-u**, a trochę w przypadku **Zakamycza**.

KSH Art. 6 § 5. ...chyba że udzieliła odpowiedzi w terminie.

Beck: ...unless the reply has been provided on time.

TEPIS: ...unless it provided the answer within the required time limits.

Zakamycze: ...unless it provided the reply within the prescribed time.

W przykładzie **Becka** ma miejsce zniekształcenie znaczenia, ponieważ *on time* znaczy „dokładnie w określonym, z góry zaplanowanym momencie”, podczas gdy „w terminie” oznacza – tutaj – „zdążenie ze zrobieniem czegoś w zadanym okresie czasu”; tłumaczenie **TEPIS-u** jest najbardziej poprawne, ekwiwalentne, aczkolwiek zorientowane bardziej na język docelowy.

KSH Art. 6 § 6. Obowiązki ... spoczywają na spółce, ...

Beck: the duties ... shall rest with the company...

TEPIS: the duties ... shall be borne by the company...

Zakamycze: the obligations ... shall be imposed on the company or ...

Żadna z użytych kolokacji nie oddaje dokładnie znaczenia oryginału; ewentualna propozycja:

PTŻ: the duties ... shall be a responsibility of the company which...

KSH Art. 6 § 7. W razie zbiegu przepisów, które nie mogą być stosowane łącznie, ...

Beck: In the case of an overlap of provisions which cannot be applied jointly

TEPIS: In the case of conflicting provisions which cannot be applied jointly.

Zakamycze: In the event of conflicting provisions which cannot be applied jointly.

Przekłady **Becka** i **TEPIS-u** są chyba tautologiczne, ponieważ to co jest *conflicting* z natury rzeczy nie może być stosowane równocześnie; *conflicting* oznacza sytuację „albo-albo”. Tymczasem oryginał sugeruje, że może być taki zbieg przepisów, kiedy to przepisy nie wykluczają się wzajemnie. Propozycja poprawy:

PTŻ: In the case of concurrent provisions which cannot be applied jointly, the provisions of ... (patrz Random House Webster's Unabridged Electronic Dictionary 1996)

KSH Art. 8 § 1. zaciągać zobowiązania

Beck/TEPIS: incur obligations

Zakamycze: assume obligations

Przekłady **Becka** i **TEPIS-u** użyły - moim zdaniem - kolokacji mniej adekwatnej w tym kontekście, (choć skądinąd całkiem poprawnej), ponieważ *incur* nie ma cechy semantycznej [+volition], którą mają „zaciągnąć” i *assume*.

KSH Art. 10 § 2. ...wszystkich pozostałych wspólników...

Beck: ...of all of the remaining partners...

TEPIS/Zakamycze: ...of all remaining partners

Wszystkie trzy przekłady tego fragmentu mogą być przykładem na interferencję negatywną (niekorzystanie przez tłumacza z form języka docelowego, które nie są literalnymi odpowiednikami w języku źródłowym) z języka polskiego .

Osobiście preferuję wersję bardziej powszechną w paralelnych tekstach anglojęzycznych:

PTŻ: of the other partners

KSH Art 13 § 1. do wartości niewniesionego wkładu

Beck: up to the value of the contribution which has not been made...

TEPIS: up to the amount of his unmade contribution

Zakamycze: up to the value of the of the unpaid contribution

Przekład **TEPIS-u** stosuje orientację na język źródłowy, podczas gdy przekład Becka, odwrotnie, zorientowany jest na język docelowy. Przekład **Zakamycza** używa słowa *unpaid* tak jakby wkład nie mógł być niepieniężny.

KSH Art. 14 § 3. ...ogłoszenie jej upadłości...

Beck: ...its bankruptcy is announced

TEPIS: ...the company is declared bankrupt

Zakamycze: ...declaration of the company's bankruptcy

Przekład **TEPIS-u** jest tu wyraźnie zorientowany na język docelowy; przekład Becka tymczasem trzyma się w tym miejscu orientacji na język źródłowy. Niekonsekwencja? Może powinno być odwrotnie?

KSH Art. 21 § 1. Sąd rejestrowy może orzec o rozwiązaniu wpisanej do rejestru spółki kapitałowej w przypadku, gdy: [96 znaków]

Beck: The registry court may adjudicate the dissolution of a commercial company registered in the register where: [107 znaków]

TEPIS: A registration court may decide on the dissolution of a company entered into the register in the case if: [105 znaków]

Zakamycze: A registry court may decide to wind up a company entered in the register if: [76 znaków]

Przykład na gradację orientacji w tłumaczeniu od wersji najbardziej zbliżonej do języka źródłowego (i najdłuższej) aż do najbliższej językowi docelowemu (i najkrótszej).

3.6. Ekwiwalencja leksykalna w tym terminologiczna

3.6.1. Umowa spółki. **Beck:** *agreement for commercial company/articles of association*. **Zakamycze:** *deed of commercial company/articles of association*. Brak konsekwencji terminologicznej, co jest niezgodne z KTS § 26 ust. 3. (np. **Zakamycze** Art.21 § 1 (1) i (2)). **TEPIS:** *company deed*. Po ocenę tych ekwiwalentów odsyłam do D. Kierzkowskiej (2002: 111-113).

3.6.2. Spółka z o.o. Zob. D. Kierzkowska (2002: 105-109).

3.6.3. Nieruchomość. **Beck:** *real estate*; **TEPIS:** *immovable property*; **Zakamycze:** *real property*. (Zob. D. Kierzkowska 2002: 94).

3.6.4. Inne prawa rzeczowe (art. 11 § 1). **Beck:** *other rights in rem*; **TEPIS:** *other rights in things*; **Zakamycze:** *other property rights*;

In rem znaczy „przeciwko rzeczy” i oznacza powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa. Jest to chyba niewłaściwy ekwiwalent na oznaczenie prawa rzeczowego, które oznacza „konkretnie uprawnienia (lub ich zespół) dotyczące rzeczy; należą do nich: własność i tzw. ograniczone prawa rzeczowe (np. użytkowanie, zastaw, hipoteka” (NL 1998: 1522). Można przyjąć także, że jest to ekwiwalent konotacyjny/ funkcjonalny. Wtedy byłby to przykład ekwiwalencji leksykalnej zorientowanej mocno na język docelowy (konotacyjnej).

Na poparcie wyboru dokonanego przez tłumaczy **TEPIS**-u można przytoczyć tu rozwiązanie zastosowane przez dziewiętnastowiecznych tłumaczy Kodeksu Cywilnego Louisiany [Louisiana Civil Code], którzy sporządzili jego przekład z języka francuskiego na angielski. Otóż w kodeksie tym posłużono się dwoma terminami *other rights in things* a także *real rights*. Oba są przykładami ekwiwalencji leksykalnej denotacyjnej, przy czym drugi z nich jest wręcz kalką leksykalną. Na tym przykładzie widać, że jedni i drudzy tłumacze przyjęli tę samą strategię tłumaczenia tekstów prawnych. Uważam, że słuszną. Dla kontrastu można podać, że ekwiwalentem skrajnie konotacyjnym (funkcjonalnym), dalekim, odnoszącym się aczkolwiek jedynie do nieruchomości, jest angielski termin *interests*.

3.6.5. Prokurent: Beck: *holder of a commercial power of attorney*; **TEPIS:** *procurator*; **Zakamycze:** *holder of a commercial power of attorney (prokurent)*

Beck zastosował ekwiwalent opisowy, co nie jest najlepszym rozwiązaniem ze względu na jego nieporęczność. Przychylam się do krytyki tej techniki tworzenia terminów bezekwiwalentowych dokonanej przez D. Kierzkowską (2002: 122).

TEPIS stworzył rodzaj ekwiwalentu opisowego nawiązującego do podobnego pojęcia o charakterze ponadkulturowym. Ma on tę przewagę nad poprzednim, że jest zwięzły.

Zakamycze użyło techniki tworzenia terminów bezekwiwalentowych, którą P. Newmark (1988:76) nazywa *translation couplet* („dwójka tłumaczeniowa”).

3.6.6. Monitor Sądowy i Gospodarczy. Beck: *Monitor Sądowy i Gospodarczy (Court and Business Gazette)* [a couplet]; **TEPIS:** *Monitor Sądowy i Gospodarczy* [zapożyczenie proste]; **Zakamycze:** *Monitor Sądowy i Gospodarczy (the Court and Economic Journal)* [a couplet]. Przekład **TEPIS-u** konsekwentnie trzyma się raz obranej strategii.

3.6.7. Czynność prawna. Beck/TEPIS: *an act in law*; **Zakamycze:** *a legal act*.

Przekład **Zakamycza** jest błędem ekwiwalencji. Gdyby poddać go retranslacji to by się okazało, że tekst źródłowy mówi o „czynności prawnej” a tekst docelowy o „akcie prawnym” lub „czynnie zgodnym z prawem”.

3.6.8. Pełna zdolność do czynności prawnych (art. 18 §1 i art. 21 §1 pkt.4). **Beck:** *full capacity to effect acts in law*; **TEPIS:** *full capacity for acts in law*; **Zakamycze:** *full legal capacity*.

Przekład **Zakamycza** jest błędem ekwiwalencji, bo pełna zdolność prawna (*full legal capacity*) to nie to samo co zdolność do czynności prawnych, jak wiadomo z części ogólnej Kodeksu Cywilnego.

3.6.9. Prawomocny wyrok (art. 18 §2). **Beck:** *final and non-appealable sentence*; **TEPIS:** *valid judgment*; **Zakamycze:** *final and unappealable verdict*.

Przekłady **Becka** i **Zakamycza** stanowią błędy ekwiwalencji. Żaden z tych terminów nie odpowiada zakresem znaczeniowym terminowi „wyrok”. Polski „wyrok” to równocześnie *verdict* (uznanie oskarżonego winnym lub nie zarzucanych mu czynów) i *sentence* (ewentualne rozstrzygnięcie co do kary). Użycie jednego z hiponimów w tym przypadku, a tym samym tłumaczenie uszczegółowiające, jest niefortunne.

3.6.10. Wyrok skazujący (art. 18 §3). **Beck:** *adjudicating sentence*; **TEPIS/Zakamycze:** *convicting judgment*;

Wydaje się, że przekład **Becka** jest tautologią, która ponadto nic nie mówi o kontekście karnym tego wyrażenia. **TEPIS/Zakamycze** użyły natomiast kalki leksykalnej wyrazowej jako techniki tworzenia terminów bezekwiwalentowych. Ale czy w ogóle mamy tu do czynienia z takim terminem? Nawet jeśli tak, to może bardziej uzasadnione byłoby użycie, nie powodujące przekłamania, ekwiwalentu naturalnego (funkcjonalnego) (bliskiego?) jakim jest termin *conviction*.

3.6.11. ...nie zawarto umowy spółki (art. 21 §1 pkt 1). **TEPIS:** *≠ ...the deed of company was not performed*; **Beck/Zakamycze:** *= ...have/has been executed/made*.

Przekład **TEPIS-u** mógłby być uznany za błędny, gdyż nie chodzi tu o wykonanie postanowień umowy, lecz o sporządzenie umowy spółki. Jednak kolokacja czasownika „perform” odnosi się do rzeczownika „deed”, a nie np. „contract”, na co warto zwrócić uwagę. **...po przeprowadzeniu rozprawy** (art. 21 §5). **Beck:** *...following a hearing*; **TEPIS/Zakamycze:** *...having conducted a trial*.

Przekład **Becka** wydaje się być precyzyjniejszy, gdyż w oryginale chodzi raczej o pojedyncze posiedzenie sądu, a nie o cały proces. Z drugiej strony jednak cały proces może zakończyć się na jednej rozprawie.

4. **Wnioski.** Trzy przekłady **KSH** na język angielski, w zakresie tu omówionym, nie trzymają się konsekwentnie jednej strategii tłumaczenia. Na różnych poziomach analizy języka oscylują pomiędzy orientacją na język docelowy a orientacją na język źródłowy. Czy takie oscylowanie jest wadą? Nie sądzę. W każdym razie niezbyt wielką.

Tłumacze tekstów prawnych są zmuszeni do balansowania na linii pomiędzy elegancją i naturalnością stylu a precyzją w oddawaniu norm prawnych. Wydaje się, że przekład **TEPIS-u** jest najbardziej konsekwentny w trzymaniu się orientacji na język źródłowy zgodnie z przyjętym założeniem, co do przeznaczenia przekładu. **Zakamycze** z kolei jest najbardziej zorientowane na język docelowy, co nie zawsze jest słuszną strategią.

Jeśli przyjmie się strategiczne założenia podane w pkt 2.1 za uzasadnione, to wydaje się, że przekład TEPIS-u, najbardziej konsekwentnie trzymający się tej strategii, jest tym przekładem spośród trzech tu omówionych, który najlepiej spełnia swoje zadanie. Tym samym jest najbardziej godny polecenia tłumaczom, szukającym wiarygodnego źródła terminologii i frazeologii przy tłumaczeniu na język angielski tekstów związanych z prawem spółek.

Model pragmatycznego tłumaczenia terminów prawnych Kierzkowskiej (2002), aczkolwiek odnoszący się do tylko jednego poziomu analizy tekstu, może równie dobrze służyć jako metoda oceny przekładów tekstów prawnych. W usystematyzowany sposób przypomina tłumaczom tekstów prawnych i prawniczych czym powinni się kierować i w jaki sposób rozwiązywać dylematy występujące w tłumaczeniu.

Bibliografia

- House J. (1997), *Translation Quality Assessment. A Model Revisited*. Tübingen: Gunter Narr
- Kielar B.Z. (1998), „O różnych sposobach oceny jakości przekładu”, *Lingua Legis* nr 6, ss. 20-25.
- Kielar B.Z. i J. Miler (1992), „Through the Looking Glass of Translation”, w: Miler J. (red.) *International Forum of Legal Translation 1992. Proceedings*. Tepas Ltd. Warsaw. 41-53.
- Kierzkowska D. (2002), *Tłumaczenie prawnicze*. Warszawa: Wydawnictwo TEPIS.
- Louisiana Civil Code, 1996. West Publishing Co. St. Paul, Minn.
- Newmark P. (1988), *Approaches to Translation*. New York: Prentice Hall.
- Świetlińska A. (2002), „Spółka Europejska – problematyka podstawowych zagadnień prawnych i legislacyjnych”, *Lingua Legis* nr 10, ss. 30-36.

Słowniki

- Nowy leksykon PWN (1998), Warszawa: PWN. (NL)
- Webster's Unabridged Electronic Dictionary, Random House